

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Thesavrvs Sacrorvm Ritvvm, Sev Commentaria In Rvbricas Missalis Et Breviarii Romani

In quibus origo cuiusque Ritus, Causæ historicæ, vel mysticæ, ex maiorum ingenio, Theoria, Praxis, Obligatio, & exquisitus Vsus, additis opportunè Decretis omnibus S. Rituum Congregationis, quàm breuissimè explicantur

Gavanti, Bartolommeo

Antverpiæ, 1646

De Festis Sanctorum mense Septembri. XI.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40233

reconditas. Semidup. apud Durand. *lib. 7. cap. 1.* & in Breu. 1550. Duplex à Pio V. qui de more mutauit 1. & 2. Lectiones. Officium Missæ aliud est in Antiphon. Gregoriano, posterius Gregorio, ex Pamelio, vt dictum est. Oportuit aliqui hoc Festum fieri Duplex maius, sicuti sunt alia minora Festa Apostolorum: sed neque dies hæc martyrij illius est, neque martyrium pro fide Christi & Euangelio, neque statim in cælum iuit; neque demeretur S. Augustin. vt amittere debeat secundas Vesperas, quas diuidit cum S. Ioanne. Quibus etiam de causis longè maius Festum est Natiuitatis quàm Decollationis S. Ioannis. Aliam adde causam; quia Natiuitas illius toti mundo magis profuit, tamquam Præcursoris Christi, quàm Decollatio, quæ illi soli utilis fuit. *Et multi*, ait Angelus, *in Natiuitate eius gaudebunt.*

Sabinæ. In Antiphon. & Sacram. S. Gregorij. sed deinde mutata sunt omnes Orationes Missæ, quas tamen habet Pamelianus Codex. Simplex in M. S. & 1550.

30. Felicis & Adaucti. In eodem Sacram. cum Orationibus omnibus Missæ. Simplex in M. S. & 1550. Officium Missæ, vt in Antiph. Gregor.

De Festis Sanctorum mense Septembri.

C A P. X I,

1 **A** Egidij Abbatis. Ab Urbano IV. ex Radul. citato à *Schulringio*. in Missali Vatic. *vol. 3808.* cum nouem Lectionibus apud Radulph. *Propos. 22.* Simplex in M. S. & 1550. & à Pio V.

Duodecim Fratrum. Romæ tantum, ex Radulph. cit. in Missali Vaticano *vol. 4770.* Simplex in M. S. & 1550.

8. Natiuitatis B. Virginis. Temporari-

bus Ephesini & Chalecedonensis Concil. diem Festum hunc celebrari cepisse, existimat Azor. *par. 2. lib. 1. c. 19. quest. 1.* at Baron. *in Not. Martyrol.* non præsumit hoc dicere, quia in Concilio Moguntino videntur illius Patres hoc ignorasse Festum. Extant Orationes de hoc eodem Festo Chrysofomi, Procli, & Ioannis Damasceni. Manuel meminit *tit. cit.* Certum est, quòd apud Latinos non vbique celebratum fuit hoc Festum ante Augustinum, qui nullius hominis natiuitatem celebrari asserit, nisi Christi & Ioannis, *Sermone 20. & 21. de Sanctis.* Quòd si in Breuiario hac die dicat Augustinus in *Sermone, tante Virginis illustrata natali*; & in secunda die infra Octauam, *nam sanctam Natiuitatem*; illa verba, *natali, Natiuitatem*, sunt aduentitia, mutata ab Ecclesia; pro quibus alia habet originalis textus in *Sermone 18. de Sanctis, qui est 2. de Annuntiatione.* Habetur præterea Festum hoc in Comite S. Hier. in Ord. Rom. & in Sacram. Gregor. cum omnibus Orationibus Missæ. S. Ildephonsus indicat hoc Festum in *libro de Virginit. Maria;* de quo etiam Sermonem habuit. Post eum Bernardus meminit, rationemque addidit, quia sancta nata est, in *Sermone super Salue Regina*; atque ex cantu Angelorum hac die auditum statutum fuisse Festum, docet Gemma *lib. 3. cap. 166.* tum Sergij Decreto firmatum, ait Sigebertus in *Chronico.* Sed fortasse eo die indixit ille Litanias tantum, vt ait Auctor Breu. Chronologici; qui & addit, quòd in Gallia post Ludouicum Pium celebrari cepit. Duplex maius, ex Duran. *lib. 7. cap. 1.* Antiphonæ & Responsorij à Ioanne Damasceno composita post recu-

recuperatam abscissam manum, scribit Schultingius citans Martinum Coseninum Archiepisc. *lib. 4. Chron. in Syricio.* nihil mutauit Pius V. Officium tamen Missæ aliud est ab Antiphonario Greg. Vbi est Titulus Ecclesiæ Natiu. B. Virginis, in tertio Nocturno vel de septima & octaua Lectione fiant tres, vel pro nona legatur septima diei sequentis infra Octauam; parumque refert, si die sequenti eadem repetatur.

Adriani. In Antiphonar. & Sacramentar. Gregoriano, mutatis deinde Orationibus: & est translationis Festum, quando Romam eius corpus delatum est, ex Baron. *in Martyrolog.* obiit enim die 4. Martij. Commemoratio in M. S. Simplex in Brevi. 1550.

9. Gorgonij. In Antiphonar. & Sacramentar. Greg. cum omnibus Orationibus Missæ; non tamen in Pameliano Cod. Simplex in M. S. & 1550. posterius est Gregorio, ex Pamelio.

10. Nicolai Tolentini. In Breviar. Vatic. *volum. 4760.* restituitur à Sixto V. 1585, cum Officio & Duplici ritu; sed comparatione facta cum Nicolao Mirensi Episcopo, à quo hic Nicolaus prodijt in lucem, Clemens VIII. Semid. ritu Festum decreuit fieri, mutauitque Oratione. Si transferatur, mutatur Versus tertius in Hymno, *Iste confessor.*

11. Proti & Hyacinthi. In Antiphonar. & Sacramentar. Gregor. Romæ celebre Festum fuisse docet Baron. *in Martyrolog.* Simplex in M. S. & 1550. Officium Gregorianum, vbi supra. Fuere germani, teste S. Damaso in Epigramm. quod in recognito Martyrol. & Breviario adnotatum est: quare in Officio nouem Lectionum octauum Resp. erit, *Hæc est vera.*

14. Exaltationis sanctæ Crucis. An-

te obitum S. Ioannis Chryostomi, qui hac die obiit, & duos de hoc Festo Sermones habuit. in Comite S. Hieron. fit mentio; in Ord. Romano, & in Sacramentar. Gregor. habetur Secreta Missæ Oratio qua nos vtimur; reliquæ deinde mutatæ fuerunt. Honorius I. inuexisse dicitur hoc Festum in Ecclesiam Occidentalem anno 623. ex Platina: fortasse ampliauit. Quare Heraclij victoria longè posterior reddidit illustriorem iam institutam celebritatem; quæ contigit anno 631. ex Sigeberto. Semidupl. à Duran. *lib. 7. cap. 1.* Duplex in M. S. & 1550. Officium Gregor. mutauit aliqua Pius V. in Responsorijs, & Lectionibus. Clemens VIII. in Hymno iussit dici, *In hac triumpho gloria.* & declarauit hoc Festum esse Duplex maius. Officium Missæ Introitum tantum habet, ex Antiphonario Gregoriano.

15. Octaua Natiuitatis B. Virginis. Ab Innocentio IV. ex Durand. *lib. 7. cap. 28.* hoc est, Officium eiusdem, ait Baron. *in Martyrolog.* Beda enim meminuit Octauæ cum Radulph. *Propos. 19.* qui eam numerat inter Octauas maiores. Habetur in Missali Vaticano *volum. 3808.* Semidupl. apud Duran. *lib. 7. cap. 1.* Duplex ab Alexandro VI. vt dicitur in Brevi. 1550. Officium ab Innoc. IV. ex Platina anno 1246. qui & eidem tribuit Festum, sed falsò, vt supra inuimus. Pius V. infra Octauam ademit in primo Nocturno Lectiones de Canticis canticorum quotidianas, exceptis prima & vltima die; & mutauit Lectiones secundi & tertij Nocturni.

Nicomedis. Olim die prima Iunij, ex Beda, Vsuardo, & Adone. Habetur Officium Missæ in Antiphonario & Sacramentario Gregorian.

X 2 cum

cam omnibus Orationibus Missæ. Simplex in Breuiario M. S. & 1550.

16. Cornelij & Cypriani. Obiit tamen die 14. Septembris, qua, & sequenti impedita, data est eidem hæc dies pro natali. De ijs in Comite Hieron. & Sacramentar. Greg. vbi habentur prima & vltima Oratio Missæ. De Cypriano Nazianzenus Orationem habuit; & solemnus erat Festum apud Græcos. Extant aliorum Sermones, Augustini 113. 114. 115. 116. de *Diversis*, SS. Maximi & Petri Chrysol. in Italia per antonomasiam dicebatur celebritas Cyprianea, vt scribit Procopius de *Bello Vandal.* Simplex in M. S. & 1550. Semid. à Pio V. cum Officio. Lectiones primi Nocturni de Communi Martyrum catenus fuerunt assignatæ, quatenus de libro Tobia: cœptum sit legi: alioquin initium eiusdem libri legatur in hoc Festo (qui casus contingit alicubi, ob Festum solemne in Dominica, die 13. Septembris) ne scilicet liber ille omittatur. Missæ Officium discordat ab Antiphonar. Gregor.

Euphemias, &c. A tempore Chalcedonenis Concilij. In Sacramentario Gregoriano diuisim habentur; vbi etiam Orationes omnes, quæ nunc in Missa dicuntur. Pamelius numerat inter Officia Gregorio posteriora in Antiphonario Gregoriano. ante tempora Doni Papæ, ait Baron. in *Martyrolog.* Manuel *sit. de Ferijs.* cum nouem Lectionibus in M. S. & 1550. Commemoratio tantum à Pio V.

17. Stigmatum sancti Francisci. Baronius in *Martyrologio* scribit, Benedictum XI. iussisse solemnitatem hanc celebrari Duplici Officio, id est, in Ordine S. Francisci; & lapsam in Martyrologio Romano iussisse Sixtum V. hac

die recenseri, additis ipsiusmet Sixti V. verbis. Deinde verò concessit Paulus V. celebrari eandem posse ad libitum Cleri: Duplici quidem Officio in Religione sancti Francisci, extra eandem Semiduplici, vt patet ex prima editione Romana, & Decreto sacra Rituum Congregationis die 28. Augusti 1615. & rursus die 2. Octobris 1627. Scripsit de hoc Festo Ant. Daza Minorita, & ait, vniuersæ Ecclesiæ fuisse præceptum sub ritu Duplici à Benedicto XI. & à Paulo V. sed fallitur; tum quia Marcus Vlyssiponensis in suo Chronico Minorum par. 1. cap. 59. aperte tradit, à Benedicto XI. datum esse Festum Duplex Ordini tantum S. Francisci; tum quia semel & iterum decreuit sacra Rituum Congregatio ritum Semiduplicem, vt diximus: tum quia eiusdem Decreto deleta sunt ea verba in 6. Lectione, *Officio Duplici*, quæ videbantur ad totum Clerum attinere, die 6. Nouembris 1627. Et ratio fauet; quia in Breuiario secundaria Sanctorum Festa longè sunt inferiora primarijs, vt videre est in Duplicibus maioribus per annum; non ergo debet esse Festum Stigmatum æquale Festo primario S. Francisci, quod est Duplex minus: congruit autem esse Duplex in Ordine Minorum, vbi Festum primarium S. Francisci est Duplex primæ classis. Color albus adhibendus est, vt aliàs docuimus, contra vsum Fratrum Minorum. In Martyr. lect. si fiat Officium, ponatur primo loco.

19. Ianuarij, &c. Primus erat in Appendice Gregor. apud Græcos ante Procopium, qui de hoc Festo scribit lib. 2. de *Bello Gothico.* cum socijs restitutus fuit à Sixto V. 1586. & cum Officio Semiduplici, Clemens

mens VIII. mutauit Euangelium cum Homilia.

20. Vigilia S. Matthæi. Vt de Vigilia S. Andree & S. Thomæ dictum est. In Comite Hieron. Euangelium, Officium Missæ in Antiph. & Sacrament. Gregoriano.

Eustachij, &c. Appendix Sacramentar. Gregor. habet hoc Festum Calend. Nouemb. hac verò die Missale Vaticanum *vol. 4743*. Commem. in M. S. Simplex 1550 Pius V. ademit Lectionem, ob Homiliam Vigiliæ. Urbanus VIII. ritu Semidupl. celebrari iussit, ad instantiam Mauritij Cardinalis à Sabaudia Diaconi eiusdem Ecclesiæ; cuius Lectiones approbatæ fuerunt *die 24. Nouemb. 1625*. Addiderunt alij sine facultate Resp. *Hac est vera*; quod non quadrat: aliàs dicendum esset etiam in Festo S. Marij, Marthæ, &c. 19. *Ianuar.* eadem enim est ratio patris, matris, & duorum filiorum. non igitur est dicendum.

21. Matthæi. Vt de S. Andree. Comes S. Hieron. meminit. Oratio est Ambrosiana. Pius V. mutauit Lectiones omnes. Officium Missæ, vt in Antiph. Gregor. & Sacramentario.

22. Mauritij, &c. Primus in Antiphonario Gregoriano; sed ex Pamelio post Gregorium: socij verò in Appendixe Sacramentarij. Simplex in M. S. & 1550. Officium Gregorianum, & Missæ præsertim, vt in citato Antiphonario.

23. Lini. In Appendixe Gregoriana. Semidupl. ex Microlog. *cap. 43*. Romæ tantum, Radulph. *Propos. 22*. Simplex in M. S. & 1550. Semid. restituitur à Pio V. mutauit autem Euangelium cum Homilia Clementis VIII.

Theclæ. In Appendixe Gregor. Vbi-que celebre Festum, ait Baron. in *Martyrolog.* cum nouem Lection. in Breu. 1550. Commemoratio à Pio V.

26. Cypriani & Iustinae. In Appendixe Gregoriana. Simplex in M. S. & 1550.

27. Cosmæ & Damiani. In Sacramentar. Gregor. mutatis Orationibus omnibus Missæ; quas tamen nobis etiam communes Pamelianus habet Codex. Romæ celebrem eorum cultum ante Menologium indicat Baron. in *Martyrolog* Manuel *iii. de Ferris*. Simplex in M. S. & 1550. Semid. à Pio V. Officium autem Missæ habetur in Antiphonar. Gregor. vbi & posterius esse S. Gregorio, notat Pamelius.

29. Dedicacionis S. Michaëlis, in monte scilicet Gargano, ait Martyrol. Roman. Habetur in Comite Hieron. & in Sacramentar. Greg. cum omnibus Orationibus Missæ, in Concilio Moguntino *cap. 36*. Manuel *iii. de Ferris*. Ado, inquit, ob Dedicacionem Ecclesiæ in mole Adriani; quam Baron. in *Martyrol.* vult fuisse dedicatam à Bonifacio III. vel IV. qui sunt posteriores Gregorio. Radulphus ait *Propos. 17*. fieri ex auctoritate Apostolica. Gemma addit *lib. 3. cap. 167*. ob victoriam fieri contra Paganos. Duplex apud Radulph. citat: & in Breuiario 1550. Officium est Gregorian. quod dici testatur Schulting. à Concilio II. Triburiensi M. S. celebrato anno 1030. Pius V. mutauit Lectiones primi & secundi Nocturni, tum ordinem Responsoriorum, tum Capitulum ad Sextam. Nota, quod ad octauam Lectionem dicitur, *Quorum Festum colimus*; quia est Festum omnium Angelorum, vt in Oracione

& Lectione quarta pater, & sequenti-
bus: & quia Dedicatio hæc in monte
Gargano facta fuit in Michaëlis &
Angelorum memoriam, vt expressè
dicitur in Lectione sexta Festi Appari-
tionis die 8. Maij. Officium Missæ
habetur in Antiphonario Gregoriano.
Si occurrat hoc Festum in Dominica,
conuenit, vt Octauæ Lectioni iungatur
nona, quæ de Angelis agit.

30. Hieronymi. In Sacramentario
Gregoriano, cum diuersis tamen
Orationibus Missæ. Ex Decreto Boni-
facij VIII. Duplex. Pius V. mutauit
Lectiones omnes.

*De Festis Sanctorum mense
Octobri.*

C A P. X I I.

Festum Rosarij debet vbique &
perpetuò celebrari in ijs Eccle-
sijs, in quibus adest Altare seu
Cappella Rosarij B. Virginis, Duplici
maiori Officio in prima Dominica
Octobris, quæ scilicet occurrit in Ca-
lendis, vel post Calendas, ex Decreto
Gregorij XIII. die 1. Aprilis 1573.
Officium recitant Bononienses de Nati-
uitate, mutato nomine in *Festiuitate*.
quod non improbamus. Certè
meliùs, vt in Festo ad Niues, cum
Lectionibus 2. Noct. de Natiuitate
B. Virginis, mutato verbo *Natali* in
solemnitate: minus enim cohærent
Antiphonæ & Responsoria Natiuita-
tis Festo Rosarij, quàm Festo Visita-
tionis & Præsentationis B. Virginis; &
tamen hæc duo Festa non habent
ampliùs Officium de Natiuitate, mu-
tante Clemente VIII. in Officia quæ
hodie habentur. Quibus autem placet
Officium Natiuitatis, pro ijs verbis,
Hodie nata est, dicere poterunt, *Hodie*

Festum est B. Virginis. sed verè disso-
nat illud, ex progenie David, à voce
Festi. Vide quæ diximus in primo
Tomo par. 4. titulo 15. num. 22. pagi-
na 291. Nota, quòd in secundis Ve-
speris, si concurrant cum Angelis Cu-
stodibus, Vesperæ integræ erunt de
beata Virgine, cum commemoratione
Angelorum custodum. Habet enim Fe-
stum Rosarij integras vtutque Vesperas;
quia Gregorius celebrari voluit ri-
tu Duplicis maioris, vt diximus: & ubi
fit hoc Festum, legatur de eo in Marty-
rologio primo loco.

Occurrit non raro dies Octaua Ti-
tularis Ecclesiæ S. Michaëlis, S. Hie-
ronymi, & aliorum, in Dominica 1.
Octobris, in qua Rosarij Festum à
Clero eiusdem Ecclesiæ fieri debet,
Officiumque de eodem recitari. Et
sicuti dies Octaua non potest transferri,
ita neque videtur transferri debere
Festum Rosarij, quod à die 7. Octobris
in primam Dominicam eiusdem ex
professo transtulit Gregorius XIII. vt
Officio populus interfit, ex *Bulla cit.*
supra. Quodnam erit igitur Officium
recitandum? consultus respondi, re-
citandum esse Officium de Rosario
cum commemor. diei Octauæ, &
Domin. 1. Octobris; tum quia, dum
neutrum transferri potest, vt dixi, Fe-
stum Rosarij est Duplex maius, Octaua
verò Duplex minus: tum quia Festum
Rosarij est Deiparæ: tum quia Festum
est de præcepto vniuersalis Ecclesiæ,
ex *Bulla Gregorij*; dies Octaua est de
præcepto in particulari Ecclesia: tum
quia sacra Rituum Congregatio in ho-
norem B. Virginis decreuit, à Clero
Regij fieri Festum Visitationis B. Vir-
ginis in die Octaua S. Prosperi Patro-
ni loci, vt supra scripsimus *Sect. 3. c. 12.*
num. 20. licet potuisset, & debuisset ex